ODPORÚČANIE RADY

z 11. júla 2017,

ktoré sa týka národného programu reforiem Talianska na rok 2017 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Talianska na rok 2017

(2017/C 261/11)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii ([1]), a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh ([2]), a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Komisia začala európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2017 prijatím ročného prieskumu rastu 16. novembra 2016. Priority ročného prieskumu rastu schválila Európska rada na zasadnutí 9. až 10. marca 2017. Komisia 16. novembra 2016 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 správu o mechanizme varovania, v ktorej Taliansko určila za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny, ktoré schválila Európska rada na zasadnutí 9. až 10. marca 2017. Rada prijala 21. marca 2017 odporúčanie o hospodárskej politike eurozóny („odporúčanie pre eurozónu“) ([3]).

(2) Taliansko by ako členský štát, ktorého menou je euro, malo vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami v hospodárskej a menovej únii zabezpečiť úplné a včasné vykonanie odporúčania pre eurozónu, ako sa zohľadňuje v odporúčaniach 1 až 4.

(3) Správa o Taliansku na rok 2017 bola uverejnená 22. februára 2017. Posúdil sa v nej pokrok, ktorý Taliansko dosiahlo pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých Radou 12. júla 2016, následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania pre jednotlivé krajiny prijaté v predchádzajúcich rokoch a pokrok Talianska pri dosahovaní jeho národných cieľov stratégie Európa 2020. Súčasťou správy bolo aj hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011, ktorého výsledky boli takisto uverejnené 22. februára 2017. Z analýzy Komisie vyplýva, že v Taliansku existujú nadmerné makroekonomické nerovnováhy. Vysoký verejný dlh

([1]) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.
([2]) Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.
([3]) Ú. v. EÚ C 92, 24.3.2017, s. 1.

a dlhotrvajúca slabá dynamika produktivity so sebou prinášajú určité riziká s cezhraničným významom, a to v kontexte vysokého objemu nesplácaných úverov a vysokej miery nezamestnanosti. Potreba konať je obzvlášť naliehavá v záujme zníženia rizika pôsobenia nepriaznivých účinkov na talianske hospodárstvo a, vzhľadom na jeho veľkosť a cezhraničný význam, aj na hospodársku a menovú úniu.

(4) Taliansko predložilo 27. apríla 2017 svoj národný program reforiem na rok 2017 a svoj program stability na rok 2017. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi sa obidva tieto programy posudzovali súčasne. Národný program reforiem Talianska na rok 2017 obsahuje záväzky krátkodobého aj strednodobého charakteru. V krátkodobom horizonte sa počíta s konečným prijatím prerokovávaných právnych predpisov o hospodárskej súťaži, reformou trestného konania a inštitútu premlčania, so zavedením právnych predpisov zameraných na boj proti chudobe, ako aj s opatreniami v oblasti kolektívneho vyjednávania na podnikovej úrovni, presunu daňového zaťaženia a privatizácie. V strednodobom horizonte pôjde o opatrenia týkajúce sa verejných financií, daňového systému, trhu práce, bankového a úverového systému, hospodárskej súťaže, verejnej správy a justície a investícií. Národný program reforiem na rok 2017 zahŕňa aj výzvy identifikované v správe o tejto krajine na rok 2017 a v odporúčaní pre eurozónu, vrátane potreby oživiť investície a zaistiť udržateľnosť verejných financií. Ak by sa tieto opatrenia vykonali v plnej miere a v uvedených lehotách, pomohli by Taliansku reagovať na makroekonomické nerovnováhy a splniť odporúčania pre túto krajinu. Komisia na základe posúdenia politických záväzkov Talianska potvrdzuje svoje predchádzajúce stanovisko, že v tejto fáze nie sú v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe stanoveného v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 a nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1174/2011 ([1]) opodstatnené žiadne ďalšie kroky. Vykonávanie programu politických reforiem sa bude dôkladne sledovať prostredníctvom osobitného monitorovania.

(5) Príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny sa zohľadnili pri programovaní európskych štrukturálnych a investičných fondov („EŠIF“) na roky 2014 až 2020. Ako je stanovené v článku 23 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 ([2]), platí, že ak je to nevyhnutné na podporu vykonávania príslušných odporúčaní Rady, Komisia môže požiadať členský štát, aby preskúmal svoju partnerskú dohodu a príslušné programy a navrhol ich zmeny. Komisia poskytla ďalšie informácie o tom, ako bude využívať uvedené ustanovenie, v usmerneniach o uplatňovaní opatrení spájajúcich účinnosť EŠIF a riadnu správu hospodárskych záležitostí.

(6) Na Taliansko sa v súčasnosti vzťahuje preventívna časť Paktu stability a rastu a dlhové pravidlo. Vláda vo svojom programe stability na rok 2017 plánuje zlepšiť celkový deficit z úrovne 2,4 % HDP v roku 2016 na úroveň 2,1 % v roku 2017 a následne na úroveň 1,2 % v roku 2018, pričom do roku 2019 počíta s celkovo vyrovnanou rozpočtovou pozíciou. Predpokladá sa, že strednodobý rozpočtový cieľ, ktorým je vyrovnaná rozpočtová pozícia v štrukturálnom vyjadrení, sa dosiahne do roku 2019, pričom sa udrží sa aj v roku 2020, zatiaľ čo prepočítané ([3]) štrukturálne saldo poukazuje v oboch rokoch na nízky štrukturálny deficit (0,3 % HDP). Pokiaľ ide o pomere dlhu verejnej správy k HDP, v programe stability na rok 2017 sa predpokladá, že po ďalšom zvýšení v roku 2016 (z úrovne 132,1 % HDP v roku 2015 na úroveň 132,6 % HDP) sa tento pomer v roku 2017 celkovo stabilizuje a následne bude od roku 2018 klesať, pričom v roku 2020 dosiahne úroveň 125,7 % HDP. Neistota týkajúca sa zostavenia a vykonávania strednodobej rozpočtovej stratégie vytýčenej v programe stability na rok 2017 prináša negatívne riziká, pokiaľ ide o prognózy rastu aj dosahovanie rozpočtových cieľov. Konkrétne podľa prognózy Komisie z jari 2017 sa v roku 2018 počíta s takmer rovnakým rastom reálneho HDP ako v programe stability na rok 2017, a to i napriek výrazne vyššiemu deficitu. Dôvodom je skutočnosť, že do prognózy Komisie nie je zahrnuté zvýšenie sadzby DPH (0,9 % HDP), ktoré je legislatívne upravené ako „ochranná doložka“ na dosiahnutie rozpočtových cieľov v roku 2018, a to aj z toho dôvodu, že v programe stability na rok 2017 sa potvrdzuje úmysel neaktivovať túto doložku bez toho, aby boli uvedené podrobnosti o alternatívnych kompenzačných opatreniach. V programe stability na rok 2017 sa okrem toho uvádza zámer nájsť ďalší priestor na znižovanie daňového zaťaženia.

([1]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1174/2011 zo 16. novembra 2011 o opatreniach na presadzovanie vykonávania nápravy nadmernej makroekonomickej nerovnováhy v rámci eurozóny (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 8).

([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320).

([3]) Cyklicky upravené saldo bez jednorazových a dočasných opatrení prepočítané Komisiou podľa spoločne dohodnutej metodiky.

(7) V programe stability na rok 2017 sa uvádza, že celkový rozpočtový vplyv mimoriadneho prílevu utečencov a bezpečnostných opatrení v rokoch 2016 a 2017 je značný a poskytuje primerané dôkazy o rozsahu a povahe týchto dodatočných rozpočtových nákladov. Podľa Komisie predstavovali v roku 2016 oprávnené dodatočné výdavky súvisiace s mimoriadnym prílevom utečencov 0,06 % HDP a výdavky súvisiace s bezpečnostnými opatreniami 0,06 % HDP. Na rok 2017 sa oprávnené výdavky súvisiace s mimoriadnym prílevom utečencov predbežne odhadujú na 0,16 % HDP ([1]). Talianske orgány okrem toho požiadali v roku 2017 o uplatnenie ustanovenia o nezvyčajnej udalosti v súvislosti s výnimočnou seizmickou aktivitou. Na rok 2017 sa oprávnené výdavky súvisiace s výnimočnou seizmickou aktivitou predbežne odhadujú na 0,18 % HDP ([2]). V ustanoveniach článku 5 ods. 1 a článku 6 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 sa zohľadňujú tieto dodatočné výdavky, pretože prílev utečencov, závažnosť teroristickej hrozby a výnimočná seizmická aktivita predstavujú nezvyčajnú udalosť, ich vplyv na verejné financie Talianska je značný a udržateľnosť financií by nebola ohrozená, ak by sa umožnila dočasná odchýlka od postupu úprav smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu. S cieľom zohľadniť dodatočné náklady na utečencov a bezpečnostné opatrenia sa preto požadovaný postup úprav smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu na rok 2016 znížil o 0,12 % HDP. Pokiaľ ide o rok 2017, konečné posúdenie vrátane posúdenia oprávnených súm sa uskutoční na jar 2018 na základe zistených údajov poskytnutých talianskymi orgánmi.

(8) Taliansku bola v roku 2016 priznaná dočasná odchýlka na úrovni 0,5 % HDP od požadovaného postupu úprav smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu s cieľom zohľadniť zásadné štrukturálne reformy, ktoré majú pozitívny vplyv na dlhodobú udržateľnosť verejných financií, a ďalšia odchýlka na úrovni 0,25 % HDP v súvislosti s vnútroštátnymi investičnými výdavkami na projekty spolufinancované Úniou. Pokiaľ ide o investičnú výnimku, jedným z kritérií oprávnenosti je zvýšenie verejných investícií Z výsledných údajov za rok 2016 vyplýva, že v porovnaní s rokom 2015 došlo v roku 2016 k poklesu verejných investícií (o 1,6 mld. EUR). Rada však uznáva, že verejné investície brzdili v minulom roku osobitné faktory. Jedným z týchto faktorov bola neistota spojená s prechodom na nový zákon o verejnom obstarávaní a koncesiách, ktorý bol revidovaný v súlade s odporúčaniami pre jednotlivé krajiny z roku 2016. Dôležitejšie v tomto smere však bolo to, že v roku 2016 došlo v dôsledku začiatku nového programového obdobia k prudkému poklesu investícií financovaných z fondov Únie, zatiaľ čo v prípade investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov bol zaznamenaný nepatrný nárast (o 1,1 mld. EUR). Keďže investície financované z vnútroštátnych zdrojov sa v roku 2016 zvýšili a výdavky spojené s investičnou výnimkou neboli náhradou týchto investícií, Taliansku možno v súvislosti s investičnou výnimkou priznať dočasnú odchýlku na úrovni 0,21 % HDP, čo zodpovedá vnútroštátnym výdavkom oprávneným na spolufinancovanie, ako sa uvádza v programe stability na rok 2017. Po zohľadnení celkovej dodatočnej flexibility na úrovni 0,83 % HDP, ktorá je dôsledkom nezvyčajnej udalosti, štrukturálnych reforiem a investičnej výnimky, prognóza Komisie z jari 2017 poukazuje v roku 2016 na určitú odchýlku od odporúčaného postupu úprav smerom k strednodobému cieľu.

(9) Rada 12. júla 2016 Taliansku odporučila dosiahnuť v roku 2017 ročnú fiškálnu úpravu na úrovni 0,6 % HDP alebo viac smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu. Z prognózy Komisie z jari 2017 vyplýva, že pri spoločnom posudzovaní rokov 2016 a 2017 existuje riziko značnej odchýlky od odporúčaného postupu úprav smerom k strednodobému cieľu v roku 2017. Odlišný záver, teda existenciu rizika určitej odchýlky, by však bolo možné vyvodiť vtedy, ak by sa v roku 2017 od požiadavky odčítala dočasná úľava zodpovedajúca ustanoveniu o nezvyčajnej udalosti v súvislosti s mimoriadnym prílevom utečencov a preventívnym investičným plánom na ochranu územia štátu pred seizmickými rizikami (predbežne sa odhaduje celkom na 0,34 % HDP).

(10) Očakáva sa, že Taliansko vzhľadom na svoju fiškálnu situáciu, a najmä vzhľadom na úroveň svojho dlhu, dosiahne v roku 2018 ďalšiu úpravu smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu, ktorým je vyrovnaná rozpočtová pozícia v štrukturálnom vyjadrení. Podľa spoločne dohodnutej matice úprav uvedenej v Pakte stability a rastu sa táto úprava premietne do požiadavky, aby nominálna miera zníženia čistých primárnych verejných výdavkov predstavovala

([1]) Táto suma je založená na celkových rozpočtových nákladoch vo výške 0,25 % HDP, ktoré sa odhadujú v programe stability na rok 2017, od ktorých je odpočítaná dočasná odchýlka vo výške 0,03 % HDP priznaná v roku 2015 a odchýlka vo výške 0,06 % HDP priznaná v roku 2016. Komisia vo svojom stanovisku k návrhu rozpočtového plánu Talianska na rok 2017 uviedla, že je pripravená zvážiť dodatočnú odchýlku z dôvodu pretrvávajúceho mimoriadneho prílevu utečencov do Talianska, a to aj v nadväznosti na zasadnutie Európskej rady z októbra 2016, na ktorom sa uznal „významný príspevok členských štátov v prvej línii v posledných rokoch, čo zahŕňa aj príspevok finančnej povahy“.

([2]) Komisia vo svojom stanovisku k návrhu rozpočtového plánu Talianska na rok 2017 zastáva názor, že výdavky vyčlenené na riešenie núdzových situácií a na preventívny investičný plán na ochranu územia štátu pred seizmickými rizikami možno považovať za výdavky integrovanej povahy. V nasledujúcich rokoch by boli ďalšie možné dočasné odchýlky opodstatnené iba na základe pozitívnych prírastkových zmien v zdrojoch vyčlenených na tento účel.

v roku 2018 minimálne 0,2 %. To by zodpovedalo ročnej štrukturálne úprave na úrovni minimálne 0,6 % HDP. Za predpokladu nezmenených politík existuje v roku 2018 riziko značnej odchýlky od uvedenej požiadavky. Odhaduje sa, že Taliansko v rokoch 2017 a 2018 *prima facie* nedodrží dlhové pravidlo. Rada celkovo zastáva názor, že Taliansko musí byť v roku 2017 pripravené prijať ďalšie opatrenia na zabezpečenie dodržania požiadaviek a že v roku 2018 budú potrebné ďalšie opatrenia na zabezpečenie súladu s ustanoveniami Paktu stability a rastu. Ako sa však stanovuje v nariadení (ES) č. 1466/97, pri posudzovaní rozpočtových plánov a výsledkov rozpočtového hospodárenia by sa malo zohľadniť rozpočtové saldo členských štátov v kontexte cyklických podmienok. Ako sa pripomína v oznámení Komisie o európskom semestri na rok 2017, ktoré je pripojené k týmto odporúčaniam pre jednotlivé krajiny, pri posudzovaní návrhu rozpočtového plánu na rok 2018 a následnom posudzovaní výsledkov rozpočtového hospodárenia za rok 2018 sa bude musieť náležite zohľadniť cieľ, ktorým je dosiahnutie zámerov fiškálnej politiky prispievajúcich k posilneniu prebiehajúceho oživenia, ako aj k zaisteniu udržateľnosti verejných financií v Taliansku. V tejto súvislosti Rada poznamenáva, že Komisia má v úmysle vykonať celkové posúdenie v súlade s nariadením (ES) č. 1466/97, najmä vzhľadom na cyklickú situáciu v Taliansku.

(11) Vzhľadom na to, že Taliansko v roku 2015 *prima facie* nedodržalo dlhové pravidlo, vydala Komisia 22. februára 2017 podľa článku 126 ods. 3 ZFEÚ správu, v ktorej dospela k záveru, že „pokiaľ nebudú dodatočné štrukturálne opatrenia v objeme aspoň 0,2 % HDP, ku ktorým sa vláda zaviazala, že ich prijme najneskôr do apríla 2017, vierohodne zavedené v stanovenom čase, a to s cieľom viac sa priblížiť k všeobecnému dodržiavaniu preventívnej časti paktu v roku 2017 (a tým v roku 2016), súčasná analýza naznačuje, že dlhové kritérium v zmysle vymedzenia v zmluve a v nariadení (ES) č. 1467/97 by sa malo považovať za v súčasnosti nedodržané. Rozhodnutie o tom, či sa odporučí začatie postupu pri nadmernom deficite, by sa však prijalo len na základe prognózy Komisie z jari 2017, pričom sa zohľadnia výsledné údaje za rok 2016 a plnenie fiškálnych záväzkov talianskych orgánov z februára 2017.“ V apríli 2017 prijala vláda požadované dodatočné konsolidačné opatrenia. Z tohto dôvodu sa v tejto fáze nepovažuje za potrebné prijať ďalšie kroky na dodržanie dlhového kritéria v roku 2015. Komisia na jeseň 2017 opätovne posúdi, či Taliansko dodržiava dlhového kritérium, pričom bude vychádzať z oznámených údajov za rok 2016 a zo svojej prognózy z jesene 2017, do ktorej budú zahrnuté nové informácie o plnení rozpočtu v roku 2017 a aktuálne rozpočtové plány na rok 2018.

(12) Vysoký verejný dlh Talianska v pomere k HDP sa má síce stabilizovať, ale nemá klesať z dôvodu zhoršenia štrukturálneho primárneho salda a súčasných makroekonomických podmienok. Dlh na úrovni vyše 130 % HDP znamená, že výrazné zdroje sú vyčleňované na pokrytie nákladov na dlhovú službu, a to na úkor položiek, ktoré výraznejšie podporujú rast vrátane vzdelávania, inovácií a infraštruktúry.

(13) Daňový systém Talianska nepodporuje hospodársky rast ani efektívnosť z viacerých dôvodov. Daňové zaťaženie výrobných faktorov ostáva i napriek nedávnemu miernemu zníženiu jedno z najvyšších v Únii. Existuje priestor na presun daňového zaťaženia na dane, ktoré sú menej škodlivé z hľadiska rastu, a to rozpočtovo neutrálnym spôsobom. Daň z prvej nehnuteľnosti bola zrušená v roku 2015, čo predstavovalo krok späť v procese vytvárania efektívnejšej daňovej štruktúry. Dlho očakávaná revízia daňových výdavkov, najmä pokiaľ ide o znížené sadzby dane z pridanej hodnoty, bola opäť odložená, a to i napriek tomu, že na základe vnútroštátnych právnych predpisov by sa mala uskutočňovať každoročne. Reforma zastaraných katastrálnych hodnôt a ich zosúladenie so súčasnými trhovými hodnotami ešte stále prebieha. Nedostatočná daňová disciplína a zložitý daňový zákon zvyšujú záťaž pre disciplinované podniky a domácnosti. Nedávne opatrenia, ako napr. povinná elektronická fakturácia a mechanizmus rozdelenej platby v prípade nakupovania štátnymi orgánmi, sú krokom správnym smerom. Keďže však elektronická fakturácia nie je povinná pri transakciách v súkromnom sektore a nedávno boli zvýšené aj hraničné hodnoty pre platby v hotovosti, využívanie elektronických platieb ostáva výrazne pod priemerom Únie, čo sa negatívne prejavuje na daňovej disciplíne.

(14) Pokiaľ ide rozpočtový postup, komplexná reforma bola schválená v roku 2016. Komisia bude i naďalej monitorovať vykonávanie tejto reformy, vďaka ktorej by sa preskúmanie výdavkov malo stať vo väčšej miere integrálnou súčasťou rozpočtového postupu.

(15) V Taliansku pretrvávajú viaceré štrukturálne nedostatky, ktoré majú negatívny vplyv na rámcové podmienky, verejnú správu a podnikateľské prostredie. Tieto nedostatky naďalej spomaľujú vykonávanie reforiem, bránia investíciám, nastoľujú neistotu a vytvárajú príležitosti na dobývanie renty. Reformy občianskeho súdneho systému, ktoré boli prijaté v posledných rokoch s cieľom zvýšiť efektívnosť justície, zlepšiť systém správy prípadov a zabezpečiť procesnú disciplínu, začínajú prinášať výsledky len pomaly. Najväčšou výzvou v tejto oblasti ostáva dĺžka trvania občianskoprávnych konaní. Hoci sa čas rozsúdenia a počet nahromadených nevyriešených vecí v občianskoprávnych

a obchodnoprávnych konaniach na súdoch nižších stupňov mierne znižuje, i naďalej patria oba ukazovatele na všetkých stupňoch medzi najhoršie v Únii. Prebiehajúca reforma občianskoprávnych konaní zabezpečí ďalšie sprísnenie podmienok prípustnosti opravného prostriedku, zjednodušenie občianskoprávnych konaní na všetkých stupňoch a zníženie motivácie podávať kverulantské žaloby.

(16) Viaceré ukazovatele potvrdzujú skutočnosť, že i napriek doteraz prijatým reformám predstavuje korupcia stále najväčší problém Talianska. Na dlho odkladanú reformu inštitútu premlčania, ktorej zámerom je zintenzívniť boj proti korupcii, sa čaká od roku 2014. Inštitút premlčania vo svojej súčasnej podobe spôsobuje, že vysoké percento prípadov sa po odsúdení súdom prvého stupňa stane premlčaným. Národný protikorupčný úrad disponuje navyše len obmedzenými finančnými a ľudskými zdrojmi na vykonávanie svojich právomocí a rámec na predchádzanie korupcii je aj naďalej fragmentovaný.

(17) Komplexný vykonávací právny predpis na reformu verejnej správy bol prijatý v roku 2015. Tento predpis má potenciál na zlepšenie efektívnosti a účinnosti verejnej správy. Avšak po rozhodnutí ústavného súdu z novembra 2016, v ktorom tento súd vyhlásil postup na prijatie určitých vykonávacích legislatívnych dekrétov za protiústavný, sa na vykonanie kľúčových prvkov reformy ešte stále čaká. Rozhodnutie ústavného súdu sa týka najmä troch zásadných oblastí reformy: miestnych verejných služieb, zamestnania vo verejnej službe a štátnych podnikov. V súvislosti s reformou miestnych verejných služieb a vykonávaním verejnej služby na manažérskej úrovni budú potrebné nové legislatívne iniciatívy, keďže konečný termín na prijatie týchto dekrétov uplynul v novembri 2016. Pokiaľ ide o štátne podniky, dekrét prijatý pred rozhodnutím ústavného súdu je potrebné zmeniť. Cieľom reformy je znížiť počet štátnych podnikov, zlepšiť ich efektívnosť a zabezpečiť, aby sa na ich činnosť vzťahovali rovnaké pravidlá ako na súkromné podniky. K racionalizácii štátnych podnikov by prispelo aj uskutočnenie plánovanej privatizácie.

(18) Rámcové podmienky upravujúce oblasť hospodárskej súťaže ostávajú naďalej nepriaznivé. Doteraz nebol prijatý každoročný zákon o hospodárskej súťaži z roku 2015. Výrazné prekážky hospodárskej súťaže pretrvávajú v určitých sektoroch, napr. pri regulovaných povolaniach, koncesiách, verejnom obstarávaní a systéme udeľovania povolení, ako aj pri miestnych verejných službách vrátane dopravy. Pri zabezpečovaní efektívneho, transparentného a konkurencieschopného fungovania trhu so službami verejnej dopravy, najmä pokiaľ ide o železničnú dopravu poskytovanú na základe koncesie udelenej štátom, možno ešte stále pozorovať len obmedzený pokrok. Podľa nového ukazovateľa, ktorý vypracovala Komisia, je miera reštrikcií v Taliansku v prípade väčšiny analyzovaných povolaní vyššia, ako je vážený priemer Únie. Komisia v snahe riešiť tento problém vydala v januári 2017 konkrétne usmernenia pre jednotlivé povolania vo svojom oznámení o odporúčaniach reforiem v oblasti regulácie odborných služieb, ktoré je súčasťou balíka opatrení na odstránenie prekážok na trhoch so službami.

(19) V bankovom sektore zostáva veľký objem nesplácaných úverov i naďalej prekážkou pri dosahovaní zisku a pri vnútornej tvorbe kapitálu bánk. To má následne negatívny vplyv na poskytovanie úverov, najmä pre malé podniky. Doterajšie politické iniciatívy nepriniesli zatiaľ výrazné zníženie objemu týchto úverov. Usmernenia pre dohľad nad riadením nesplácaných úverov na vnútroštátnej úrovni sú ešte stále nedostatočné, stredné a malé banky sú aj naďalej zraniteľnejšie ako veľké úverové inštitúcie. Komisia bude preto v prípade najväčších bánk (*banche popolari*) a malých družstevných bánk monitorovať vykonávanie reformy správy a riadenia, ktorá je základným predpokladom konsolidácie bankového sektora. Hoci sa nedávno prijali reformné opatrenia, právny rámec upravujúci insolvenčné konanie a vymáhanie kolaterálu ešte stále v nedostatočnej miere podporuje rýchle vymáhanie nesplácaných úverov a ich reštrukturalizáciu, najmä vo vzťahu k malým podnikom a mikropodnikom. Návrh vykonávacieho právneho predpisu zameraného na revíziu a zjednodušenie insolvenčného mechanizmu a mechanizmu vymáhania, o ktorom sa momentálne diskutuje v parlamente, by mohol prispieť k odstráneniu existujúcich nedostatkov a k vytvoreniu talianskeho sekundárneho trhu s problémovými dlhopismi.

(20) Napriek postupnému zlepšovaniu podmienok na trhu práce, ktoré je podporované reformami, zostáva miera dlhodobej nezamestnanosti a miera nezamestnanosti mladých ľudí na vysokej úrovni (6,7 % a 38 % v roku 2016), pričom viac ako 1,2 milióna mladých ľudí nie je zamestnaných, ani nie je v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy. Hoci implementácia systému záruky pre mladých ľudí ([1]) výrazným spôsobom napredovala, Taliansko ešte stále stojí pred niektorými výzvami v snahe zabezpečiť jej účinnejšiu a úplnú implementáciu. Percentuálny podiel príjemcov záruky pre mladých ľudí, ktorí sú šesť mesiacov po vystúpení stále zamestnaní, v procese vzdelávania, učňovskej prípravy alebo na stáži je vyšší ako priemer Únie. Zapájanie cieľovej populácie do systému záruky je stále

([1]) Odporúčanie Rady z 22. apríla 2013 o zavedení záruky pre mladých ľudí (Ú. v. EÚ C 120, 26.4.2013, s. 1).

nízke a regionálne rozdiely v dosahovaní výsledkov sú naďalej značné. Reforma aktívnej politiky trhu práce vrátane jej systému riadenia je stále v počiatočnej fáze a služby zamestnanosti sú naďalej nedostatočné, pričom aj tu existujú veľké rozdiely medzi jednotlivými regiónmi. Koncepcia vzdelávania dospelých nie je v Taliansku dostatočne rozvinutá, čo môže negatívnym spôsobom ovplyvňovať úspešnosť nízkokvalifikovaných osôb na trhu práce.

(21) Účasť žien na trhu práce je nedostatočná a ich potenciál pracovnej sily zostáva v značnej miere nevyužitý. Miera zamestnanosti žien je jedna z najnižších v Únii. Niektoré faktory daňového systému a systému sociálneho zabezpečenia i naďalej odrádzajú druhé zárobkovo činné osoby v domácnosti od účasti na trhu práce a obmedzený ostáva aj prístup k cenovo dostupným službám starostlivosti o deti a starších ľudí, pričom v tejto oblasti pretrvávajú značné regionálne rozdiely. Otcovská dovolenka patrí medzi najkratšie v Únii.

(22) Kolektívne vyjednávanie na druhotnej úrovni nie je v Taliansku značne rozšírené. To bráni efektívnemu prideľovaniu zdrojov a možnosti prispôsobiť mzdy miestnym ekonomickým podmienkam. Tento stav je zároveň výsledkom existujúcich rámcových pravidiel a postupov kolektívneho vyjednávania, ktoré ponechávajú len obmedzený priestor na vyjednávanie na lokálnej úrovni. Dohody podpísané sociálnymi partnermi od januára 2014, v ktorých sa stanovujú postupy a kritériá hodnotenia reprezentatívnosti odborových zväzov, na základe ktorých by sa znížila neistota v pracovnoprávnych vzťahoch, sa zatiaľ nevykonávajú. Daňové zvýhodnenie miezd, ktorých zvýšenie je naviazané na produktivitu, nebolo dostatočne silným podnetom na výrazné zvýšenie využívania kolektívneho vyjednávania na druhotnej úrovni.

(23) Miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia je v Taliansku vysoko nad priemerom Únie, a to najmä v prípade detí a osôb s migrantským pôvodom. Aj v tejto oblasti existujú výrazné regionálne rozdiely. Pokiaľ ide o národnú stratégiu boja proti chudobe, bol zaznamenaný určitý pokrok. Nedávno prijatý systém minimálneho príjmu na podporu sociálneho začlenenia je pozitívnym krokom smerom k vytvoreniu jednotného komplexného systému boja proti chudobe. Účinnosť tohto systému bude závisieť od jeho riadneho vykonávania a mobilizácie primeraných zdrojov (a to aj prostredníctvom zjednodušenia rozličných sociálnych dávok), od jeho adresnosti na základe testovania príjmov a prioritného prideľovania prostriedkov rodinám s deťmi, ako aj od účinnosti konkrétnych postupov v praxi, a to tak z hľadiska poskytovania podpory príjmu, ako aj integrovaných služieb. V tejto fáze však ešte nie je jasné, či budú k dispozícii dostatočné finančné zdroje, aby systém mohol čeliť výzve, ktorú chudoba v Taliansku predstavuje. Výzvou do budúcnosti v tejto oblasti ostáva zabezpečenie dodatočných zdrojov pri dodržaní rozpočtových cieľov, zníženie fragmentácie systému sociálnej pomoci, racionalizácia sociálnych výdavkov a vyváženie súčasného zameriavania sa na dôchodky.

(24) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra na rok 2017 komplexnú analýzu hospodárskej politiky Talianska, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine na rok 2017. Zároveň posúdila program stability na rok 2017, národný program reforiem na rok 2017 a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Taliansku v predchádzajúcich rokoch. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku v Taliansku, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami Únie vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí Únie zabezpečením vstupov na úrovni Únie do budúceho vnútroštátneho rozhodovania.

(25) Rada na základe tohto posúdenia preskúmala program stability na rok 2017 a jej stanovisko ([1]) je zohľadnené najmä v odporúčaní 1.

(26) Rada na základe hĺbkového preskúmania vykonaného Komisiou a na základe tohto posúdenia preskúmala národný program reforiem na rok 2017 a program stability na rok 2017. Jej odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 sú zohľadnené v ďalej uvedených odporúčaniach 1 až 4,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Taliansko v rokoch 2017 a 2018 prijalo opatrenia s týmto cieľom:

1. Vynaložiť v roku 2018 značné fiškálne úsilie v súlade s požiadavkami preventívnej časti Paktu stability a rastu a zohľadniť pritom potrebu posilniť prebiehajúce oživenie a zabezpečiť udržateľnosť verejných financií Talianska. Zaistiť včasnú realizáciu privatizačného programu a využiť neočakávané zisky na rýchlejšie zníženie pomeru dlhu verejnej

([1]) Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97.

správy k HDP. Presunúť daňové zaťaženie z výrobných faktorov na dane, ktoré sú menej škodlivé z hľadiska rastu, a to rozpočtovo neutrálnym spôsobom, prostredníctvom prijatia ráznych opatrení zameraných na zníženie množstva a rozsahu daňových výdavkov, reformy zastaraného systému katastra a opätovného zavedenia dane z prvej nehnuteľnosti pre domácnosti s vysokým príjmom. Rozšíriť povinné využívanie elektronickej fakturácie a platieb.

2. Skrátiť dĺžku trvania občianskoprávnych konaní prostredníctvom účinného systému správy prípadov a pravidiel zabezpečujúcich procesnú disciplínu. Zintenzívniť boj proti korupcii, najmä prostredníctvom revízie inštitútu premlčania. Dokončiť reformu zamestnania vo verejnej službe a zlepšiť efektívnosť štátnych podnikov. Bezodkladne prijať a vykonávať prerokovávaný právny predpis o hospodárskej súťaži a odstrániť zostávajúce prekážky hospodárskej súťaže.

3. Urýchliť znižovanie objemu nesplácaných úverov a zvýšiť stimuly na „očistenie“ súvah a reštrukturalizáciu, a to najmä v segmente bánk pod národným dohľadom. Prijať komplexnú revíziu regulačného rámca upravujúceho insolvenčné konanie a vymáhanie kolaterálu.

4. V súčinnosti so sociálnymi partnermi posilniť rámec kolektívneho vyjednávania a umožniť tak, aby kolektívne zmluvy zohľadňovali vo väčšej miere miestne podmienky. Zabezpečiť účinnosť aktívnej politiky trhu práce. Uľahčiť zaradenie druhých zárobkovo činných osôb v domácnosti do pracovného procesu. Racionalizovať sociálne výdavky a zlepšiť ich štruktúru.

V Bruseli 11. júla 2017

Za Radu

predseda

T. TÕNISTE